

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Національний університет водного господарства та природокористування

Анотація. У статті розглядаються аспекти формування інноваційної стратегії розвитку землекористування. Висвітлено роль інновацій та інноваційної політики у сфері землекористування.

Ключові слова: інноваційна стратегія, аграрне виробництво, потенціал, управління, землекористування.

FORMATION OF INNOVATIVE STRATEGY FOR LAND USE DEVELOPMENT

Abstract. The article considers aspects of formation of innovative strategy of land use development. The role of innovations and innovation policy in the field of land use is highlighted.

Keywords: innovation strategy, agricultural production, capacity, management, land use.

Проблематика оптимального узгодження процесів використання і охорони земельних ресурсів потребує системної орієнтації досліджень у контексті формування стратегії соціального та економічного розвитку держави, яка повинна бути зорієнтована на ефективне використання аграрного потенціалу та досягнення високих стандартів життя. Становлення конкурентоспроможної економіки підіймає питання інноваційного розвитку землекористування, який повинен забезпечувати ефективне використання наявного земельного фонду країни.

Зазначимо, що передумовами формування інноваційної стратегії розвитку землекористування є глибокі зміни самої суті землекористування в країні: започатковано нову систему земельних відносин на основі приватної власності на землю, зросла кількість землекористувачів та землевласників, формується інфраструктура ринку землі й іпотечного кредитування, змінилися умови праці, виникла потреба переходу від звичної статичної до динамічної конкуренції, а відповідно й виникла потреба у використанні нестандартних рішень, які, у свою чергу, вимагають високого рівня не стільки традиційного інтелекту, скільки творчості, креативності землевласників та землекористувачів [1, с. 163].

Успішна інноваційна політика у сфері землекористування дасть можливість створити позитивний імідж сільськогосподарського виробництва, підвищити конкурентоспроможність, ефективно використовувати наявні ресурси, збільшувати прибуток.

Під поняттям "інноваційна стратегія" розуміють комплекс нововведень, які змінюють традиційні, колишні форми мислення й діяльності. У сучасному розумінні інноваційний розвиток трактується як парадигма економічного, соціально-політичного, інформаційного розвитку, передумова інтеграції до постіндустріального, інформаційного суспільства.

Інноваційну стратегію функціонування землекористування слід розглядати як опору для всього кола питань і проблем, які мають розв'язувати товаровиробники. Ефективна інноваційна стратегія розвитку повинна передбачати оцінювання всіх форм інноваційної діяльності, що мають прояв у нововведеннях різного типу. Проте на практиці дотриматися цього положення досить складно, оскільки інноваційний процес має охоплювати всі сторони господарської діяльності та входити до всіх видів соціально-економічної діяльності.

Інноваційна стратегія землекористування визначається такими найвагомішими складниками, як розміщення і структура земельних ресурсів, ринковими позиціями та загальногосподарською структурою виробництва (контрольована частка ринку, доступ до джерел фінансування й сировини, стан конкурентоспроможності). На початковому етапі розбудови інноваційної стратегії визначається термін формування стратегії, оскільки інновації потребують тривалого періоду часу, що, звичайно, позначається на всьому процесі життєдіяльності. При цьому не слід забувати, що взаємозалежність інноваційної та інвестиційної стратегій настільки є щільною й глибокою, що ці процеси, направлені на єдину мету, стають одним цілим.

Як показує досвід європейських країн, інноваційна стратегія розвитку землекористування повинна зосереджувати свої зусилля на таких напрямках [2, с. 33]:

1) формування сучасної техніко-технологічної бази, впровадження енерго- та ресурсозбереження, комплексної автоматизації виробництва та управління;

2) формування фахівців високого класу, зокрема, шляхом підвищення їх кваліфікації і творчої активності, а також інноваційне оновлення всіх сфер діяльності, напрямів організації виробництва та праці, методів та систем управління;

3) посилення спрямованості діючої системи мотивації праці на підтримку інноваційної діяльності й інноваційного клімату у галузі;

4) об'єктивне та достовірне оцінювання інноваційного рівня землекористування у аграрному виробництві — визначення системи показників та критеріїв розвитку, ефективності розробок і впровадження у виробництво, реалізації науково-технічної політики.

Розробка інноваційної стратегії розвитку землекористування дозволить створити умови для відбору оптимальних варіантів інноваційних рішень, їх впровадження та підвищення економічної ефективності, конкурентної переваги, стабільності розвитку землекористування.

Інноваційна стратегія розвитку землекористування є складовою частиною загальної стратегії і містить в собі комплекс інноваційних заходів, які мають на меті визначення найважливіших та пріоритетних напрямків вибору ефективного розвитку сільськогосподарського землекористування.

Формування стратегії повинно розглядатися як один із значущих компонентів системи інноваційного розвитку і передбачати визначення особливостей процесу сільськогосподарського землекористування. Враховуючи, що стратегія - це спосіб досягнення результату, сформульованого у вигляді мети, можна зазначити, що формування стратегії є процесом, у ході якого керівники встановлюють місію, формують систему цілей, обирають стратегії, а також визначають усі складові (елементи) процесу стратегічного управління [3].

При формуванні інноваційної стратегії розвитку землекористування, слід враховувати засоби та методи діяльності суб'єкта господарювання, які використовуються для досягнення поставлених цілей та повинні бути орієнтовані на збереження земельних ресурсів, відтворення родючості ґрунтів, забезпечувати динамічний та гармонійний розвиток економіки в цілому.

Важливе значення у формуванні інноваційної стратегії розвитку землекористування належить державній підтримці [4]. Роль держави в регулюванні земельних відносин зводиться до наступних функцій: розпорядження єдиним державним земельним фондом; визначення основних положень землевпорядкування і землекористування; розробка перспективних планів раціонального використання земельних ресурсів України для забезпечення потреб аграрного виробництва та інших галузей економіки; підвищення родючості ґрунтів, а також визначення основних положень охорони ґрунтів від ерозії, засолення та інших процесів. Важливе значення має державний контроль за використанням земель, встановлення єдиної системи і порядку ведення земельного кадастру, порядку складання щорічного земельного балансу.

Отже, інноваційна стратегія повинна визначатися пріоритетами розвитку та фінансовими можливостями суб'єктів аграрного господарювання. Важливе значення має державна підтримка впровадження інновацій. У відповідності до вказаних чинників, визначаються складові, етапи, критерії та показники здійснення інноваційної стратегії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Песчанська І.М. Теоретичні аспекти інноваційного розвитку землекористування // Наукові праці. Економічні науки. 2005. Т. 64, Вип. 51. С. 162-165.
2. Гринчук Ю.С. Формування інноваційних стратегій управління використанням земельно-ресурсного потенціалу аграрного виробництва // Економіка та держава. 2013. № 7. С. 31-33.
3. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В.М. Гейця. К.: Фенікс, 2003. 1007 с.
4. Лазарева О.В. Методологічні підходи формування механізму інноваційного управління сільськогосподарським землекористуванням // Економіка. Управління. Інновації. 2014. № 2 (12). С. 295-303.

Гарнага Олександр Миколайович, кандидат економічних наук, доцент, доцент, Національний університет водного господарства та природокористування, Рівне, e-mail: o.m.gharnagha@nuwm.edu.ua

Harnaha Oleksandr M. - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, National University of Water and Environmental Engineering, Rivne, e-mail: o.m.gharnagha@nuwm.edu.ua